

Goede tijden, slechte tijden

Het Landelijk Meetnet Vlinders is een samenwerkingsproject van De Vlinderstichting en het CBS in het kader van het Netwerk Ecologische Monitor (NEM) in opdracht van het Ministerie van LNV - GaN. Wilt u meetellen, meld u dan aan bij De Vlinderstichting.

2009 was een heerlijk vlinderjaar, daar zijn we het wel over eens. Maar hoe goed was het nou echt? En hoe verhoudt het zich tot andere goede vlinderjaren? Het Landelijk Meetnet Vlinders kan daar antwoord op geven. Al in 2003 hebben we het meetnet gebruikt om jaren te vergelijken. Nu het meetnet twintig jaar bestaat kunnen we dit nog eens overdoen.

goed jaar met 44.353 exemplaren.

Ook in 1992 en 2003 lagen de aantallen hoog. Maar op plaats vier is daar dan: 2009. Met 784 vlinders op een standaardroute net geen ereplaats, maar toch een jaar om trots op te zijn.

Gemiddelde index (figuur 2)

De gemiddelde index van alle soorten bij elkaar daalt sinds 1992 behoorlijk. Dat lijkt door te gaan tot en met 2008: de laagste gemiddelde index ooit, wat erop duidt dat we zo'n 40% minder vlinders hadden dan in 1992. Gelukkig zorgt 2009 wel voor een opleving. Veel soorten veerden weer terug naar hun oude niveau. Gesorteerd halen we ook hier een vierde plaats. Komend jaar zal leren of dit een aanzet voor duurzaam herstel is.

Rangnummers (figuur 3)

De som van de rangnummers was vooral in 1992 hoog: veel soorten hadden toen dus een goed jaar met een hoge index. Maar ook 2003 (ook nog niet zo heel lang geleden) was een goed jaar, net als 1993 en 1995. En op plaats vijf 2009. Slechte jaren vallen ook meteen op: ook hier was 2008 het slechtste vlinderjaar.

Conclusie

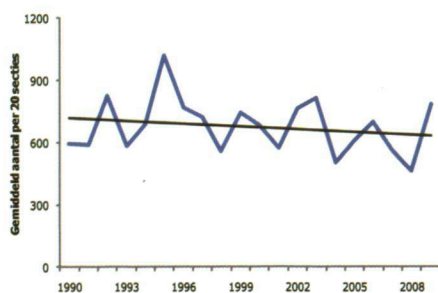
1992 was het beste vlinderjaar. De gemiddelde index en de som van de rangnummers was dat jaar het hoogst. Ook het gemiddeld aantal vlinders was hoog. 1995 was vooral een goed jaar voor enkele algemene soorten. De gemiddelde index van deze groep vlinders lag hoog en het gemiddeld aantal per route is ongeëvenaard. 2008 is wel het slechtste vlinderjaar uit de reeks. Het gemiddeld aantal vlinders per route was bijzonder laag en ook de gemiddelde index had zijn dieptepunt. Ook de som van de rangnummers was het laagst. En 2009? Twee keer een vierde plaats, een keer een vijfde. Dat kan natuurlijk een stuk slechter, maar met de Olympische winterspelen nog in het achterhoofd moeten we ook concluderen: net geen medaille.

Tekst: We hebben de jaren op drie manieren vergeleken:

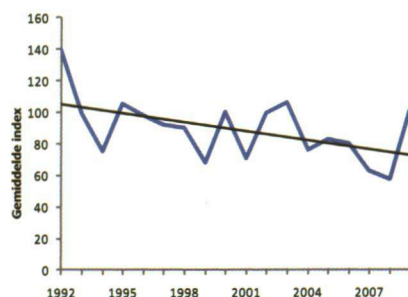
- Chris van Swaay
De Vlinderstichting
& Calijn Plate
CBS
1. Het gemiddeld aantal vlinders (ongeacht de soort) per getelde route. Hierbij gebruiken we alleen algemene routes en wordt alles omgerekend naar een standaardroute van twintig secties.
 2. Het meetkundig gemiddelde van alle indexen per jaar.
 3. Via rangnummers: voor 50 soorten hebben we rangnummers gegeven aan de jaren. Het jaar met de laagste index krijgt rangnummer 1, het jaar met de hoogste index rangnummer 18 (er zijn achttien jaren meegenomen: 1992 tot en met 2009). Vervolgens hebben we alle rangnummers per jaar opgeteld. In een goed vlinderjaar krijgen veel soorten een hoog rangnummer en zal de som van de rangnummers hoog zijn, in een slecht jaar juist laag. De som van de rangnummers ligt altijd tussen 50 (alle soorten een slecht jaar met rangnummer 1) en 900 (=50x18).

Gemiddeld aantal vlinders (figuur 1)

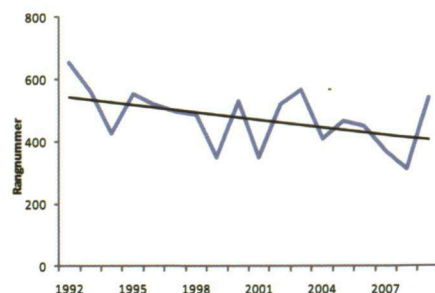
Nooit werden er zoveel vlinders per route geteld als in 1995. Kijken we in iets meer detail dan blijkt dat het eigenlijk vooral een paar algemene soorten waren die toen een topjaar hadden. Van klein geaderd witje (21.803), klein koolwitje (21.022), zwartsprietdikkopje (27.459) en dagpauwoog (11.064) werden meer dan 10.000 vlinders geteld. En dat op krap de helft van het aantal huidige routes. Ook het bruin zandoogje (altijd winnaar als het om aantallen gaat) had een behoorlijk

Figuur 1: gemiddeld aantal vlinders.

Figuur 2: gemiddelde index.

Figuur 3: rangnummer.